

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17.12.2020, sp. zn. 5 Tdo 1262/2020, ECLI:CZ:NS:2020:5.TDO.1262.2020.1

Číslo: 31/2021

Právní věta: Rozhodnutí správce daně o zřízení zástavního práva podle § 170 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů, není rozhodnutím, které podléhá výkonu rozhodnutí, a proto ani nelze zmařit jeho výkon ve smyslu § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku. Rozhodnutím, jehož výkon je možno zmařit a naplnit tím skutkovou podstatu přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, je až rozhodnutí soudu o nařízení prodeje zástavy podle § 358 odst. 1 z. ř. s. Proto se zástavní dlužník (vlastník zástavy), který prodá takovou zástavu, aniž by byl soudem nařízen její prodej, nedopustí uvedeného přečinu. Není však vyloučeno posoudit toto jednání jako jiný trestný čin, například přečin poškození věřitele podle § 222 tr. zákoníku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 17.12.2020

Spisová značka: 5 Tdo 1262/2020

Číslo rozhodnutí: 31

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, Poškození věřitele

Předpisy: § 222 tr. zákoníku
§ 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného K. Š. podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 7. 2020, sp. zn. 4 To 326/2020, v trestní věci vedené u Okresního soudu Českých Budějovicích pod sp. zn. 18 T 30/2018, a podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí obsahově navazující na zrušené rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. Nejvyšší soud přikázal Krajskému soudu v Českých Budějovicích, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.

Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. 2. 2020, sp. zn. 18 T 30/2018, byl obviněný K. Š. uznán vinným pod bodem 1. přečinem zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 1 alinea 3 tr. zákoníku a pod bodem 2. přečinem maření výkonu úředního

rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku. Za tyto přečiny a za přečin ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 tr. zákoníku byl obviněnému uložen podle § 337 odst. 3 tr. zákoníku za užití § 43 odst. 2 tr. zákoníku souhrnný trest odnětí svobody v trvání 36 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 84 a § 85 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 40 měsíců za současně vysloveného dohledu nad obviněným. Podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku byly obviněnému uloženy tresty zákazu činnosti spočívající jednak v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 26 měsíců a jednak v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu v obchodních společnostech na dobu 26 měsíců. Podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku byl zrušen výrok o trestu v rozsudku Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. 8. 2019, sp. zn. 18 T 66/2019, který nabyl právní moci dne 9. 1. 2020, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

2. Přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku se podle rozsudku soudu prvního stupně dopustil obviněný následovně. Dne 13. 12. 2016 v XY nejprve poskytl Finančnímu úřadu pro Jihočeský kraj, územní pracoviště v Č. B. (dále jen „finanční úřad“ nebo „správce daně“), písemný souhlas ke zřízení zástavního práva k jeho vlastnímu osobnímu automobilu tov. zn. XY, reg. zn. XY (dále jen „automobil“), v hodnotě nejméně 185 000 Kč, k zajištění daňového dluhu neuhrazeného obchodní společností C., který ke dni 14. 12. 2016 činil 333 750 Kč. Nato správce daně vydal rozhodnutí ze dne 15. 12. 2016, č. j. 2234844/16/2201-80541-307451, o zřízení zástavního práva k movité věci (automobilu) vlastníka odlišného od daňového subjektu, které bylo doručeno obviněnému dne 23. 12. 2016. Dříve, než byl proveden zápis o vzniku zástavy do Rejstříku zástav vedeného Notářskou komorou České republiky v rejstříku R pod č. 127/2017, obviněný se záměrem zmařit uspokojení vzniklého daňového nedoplatku obchodní společnosti C. z prodeje zástavy sám dne 13. 2. 2017 prodal v provozovně obchodní společnosti A. se sídlem P. 10 (dále jen „obchodní společnost A.“), uvedený automobil za cenu ve výši 167 500 Kč, přičemž tuto částku užil pro svou potřebu a ani zčásti ji nevynaložil na úhradu daňového dluhu obchodní společnosti C., čímž znemožnil řádné a včasné uspokojení splatného závazku vůči finančnímu úřadu ve výši nejméně 185 000 Kč.

3. Proti rozsudku soudu prvního stupně podali obviněný a státní zástupce odvolání, o nichž rozhodl Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 14. 7. 2020, sp. zn. 4 To 326/2020, tak, že pod bodem I. k odvolání státního zástupce podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. ř. částečně zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu a sám podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu uložil trest, který se od výroku rozsudku soudu prvního stupně odlišoval toliko v druhém z trestů zákazu činnosti. Tento druh trestu modifikoval tak, že obviněnému zakázal výkon funkce statutárního orgánu, jeho člena, prokuristy a osoby zmocněné nebo pověřené obchodním vedením obchodních společností a družstev na dobu 40 měsíců. Pod bodem II. pak odvolací soud podle § 256 tr. ř. zamítl odvolání obviněného.

II.

Dovolání obviněného

4. Obviněný podal proti citovanému rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích prostřednictvím svého obhájce dovolání z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obviněný svým dovoláním brojil předně proti svému odsouzení pro přečin zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 1 alinea 3 tr. zákoníku. Podle obviněného k převodu obchodního podílu v obchodní společnosti C. (dále jen „obchodní společnost C.“) nedošlo se záměrem zatajit účetní evidenci, který nebyl v trestním řízení dostatečně prokázán.

5. Dále obviněný brojil proti svému odsouzení pro přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku. V tomto případě podle něj soudy nižších stupňů nesprávně právně posoudily zažalovaný skutek, neboť ze zákona ani z rozhodnutí o zřízení zástavy nevyplýval zákaz zcizit zastavený automobil, resp. potřeba získat k takovému zcizení souhlas správce

daně. Zástavní právo totiž podle obviněného trvalo i nadále po prodeji automobilu, on měl pouze povinnost nesnižovat hodnotu zástavy. Obviněný také poukázal na to, že rozhodnutí o zřízení zástavního práva není rozhodnutím podléhajícím výkonu rozhodnutí, neboť neukládá žádnou vykonatelnou povinnost. Není tedy ani možné zmařit výkon takového rozhodnutí.

6. Obviněný ze všech uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů nižších stupňů včetně obsahově navazujících rozhodnutí a aby věc vrátil k novému projednání a rozhodnutí soudu prvního stupně.

III.

Vyjádření k dovolání

7. K dovolání obviněného K. Š. se vyjádřil nejvyšší státní zástupce prostřednictvím státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství. Námitky obviněného podle státního zástupce formálně odpovídají dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., zejména to podle něj platí v případě přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku o znaku „výkon rozhodnutí jiného orgánu veřejné moci“. Z pohledu státního zástupce však šlo o námitky zjevně neopodstatněné, které navíc obviněný uplatnil opakovaně poté, co se jimi dostatečně zabývaly a v odůvodnění svých rozhodnutí se s nimi řádně vypořádaly soudy nižších stupňů.

8. Pokud jde o námitky obviněného, které se týkají přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, podle státního zástupce sice lze obviněnému dát za pravdu, že prodejem zastaveného automobilu ještě nedochází automaticky ke zmaření výkonu rozhodnutí. Takto by však obviněný mohl postupovat, kdyby kupujícího řádně upozornil na skutečnost, že na automobilu vázne zajišťovací právo a s tímto obeznámený kupující by měl možnost tuto skutečnost posoudit v rámci sjednávání koupě vozidla. Jak správně konstatovaly soudy nižších stupňů, pokud obviněný nesdělil uvedenou skutečnost kupujícímu, naopak v kupní smlouvě prohlásil, že na daném automobilu nevázne žádné zástavní právo, nastala podle státního zástupce poněkud jiná právní situace. Kupující se totiž mohl dovolat vůči případným nárokům zástavního věřitele dobré víry ve smyslu § 1377 odst. 2 o. z., a mohl by tak vyloučit výkon zástavního práva na dané věci. Této skutečnosti si byl kvalifikovaný kupující, v tomto případě obchodní společnost A., jistě vědom, a proto také zahrnuje uvedené prohlášení prodávajícího do svých smluv. Státní zástupce tedy souhlasil s posouzením skutku soudy nižších stupňů.

9. Státní zástupce z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné.

IV.

Posouzení důvodnosti dovolání

a) Obecná východiska

10. Nejvyšší soud nejprve zjistil, že jsou splněny všechny formální podmínky pro konání dovolacího řízení a zabýval se otázkou povahy a opodstatněnosti uplatněných námitek ve vztahu k označeným dovolacím důvodům.

b) Námitky vztahující se k přečinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění

11. Nejvyšší soud se nejdříve vypořádal s námitkami obviněného K. Š., které se týkají přečinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 1 alinea 3 tr. zákoníku, jímž byl uznán vinným pod bodem 1. ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně, a shledal, že jde o námitky, které neodpovídají nejen uplatněnému dovolacímu důvodu, ale ani žádnému jinému důvodu

dovolání.

c) Námitky vztahující se k přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání

12. Nejvyšší soud naopak shledal jako opodstatněnou námitku obviněného, že soudy nižších stupňů nesprávně právně posoudily skutek popsany pod bodem 2. ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně, v němž spatřovaly přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku. Obviněný v této souvislosti namítl, že nebyla naplněna objektivní stránka tohoto trestného činu, neboť svým jednáním nezmařil výkon rozhodnutí jiného orgánu veřejné moci. Obviněný postavil část své argumentace na tom, že nejednal protiprávně, protože mu nic nebránilo v prodeji zastaveného automobilu, neboť ze zákona ani z rozhodnutí o zřízení zástavy nevyplýval zákaz zcizení zastavené věci. Dále namítl, že zástavní právo podle obviněného trvalo i poté, co došlo k prodeji automobilu. Konečně na závěr uvedl, že uvedený druh rozhodnutí správce daně nepodléhal výkonu rozhodnutí, jelikož neukládal žádnou vykonatelnou povinnost.

13. Nejprve je třeba připomenout, že přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku se dopustí, kdo zmaří nebo podstatně ztíží výkon rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci tím, že zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnou, zatají, zcizí nebo odstraní věc, které se takové rozhodnutí týká. Z této tzv. složité skutkové podstaty s více alternativně uvedenými znaky bylo obviněnému kladeno za vinu, že „zmařil výkon rozhodnutí jiného orgánu veřejné moci tím, že odstranil věc, které se takové rozhodnutí týkalo“.

14. Objektem tohoto trestného činu je zájem na řádném výkonu rozhodnutí soudů a dalších orgánů veřejné moci, která se týkají určité věci. Podle § 13 odst. 2 tr. zákoníku jde o úmyslný trestný čin. Zmařením se rozumí nemožnost vykonat dané rozhodnutí (podstatným ztížením je možnost vykonat je jen za podstatně ztížených podmínek). Uvedeného trestného činu se pachatel dopustí nepřipustným nakládáním s věcí popsáním v § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, pokud se vykonávané rozhodnutí týká dané věci a zároveň jde o vykonatelné rozhodnutí (na právní moci přitom nezáleží - viz rozhodnutí pod č. 13/1996 Sb. rozh. tr.), přičemž právě oním nepřipustným nakládáním s věcí je výkon takového rozhodnutí zcela znemožněn či alespoň podstatně ztížen. Jedním ze způsobů nepřipustného nakládání s věcí ve smyslu citovaného ustanovení je též její „odstranění“, jímž se rozumí také její převedení nebo přenesení jinam při současném zachování možnosti dispozice s ní (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 3196), na daný případ (nebyt jiných vad hmotněprávního posouzení skutku, o nichž bude zmínka níže) by spíše dopadala varianta „zcizení“, čímž se míní převedení věci (úplatně či bezúplatně) na jinou osobu (viz tamtéž).

15. Kromě toho, že soudy nižších stupňů chybně označily alternativu nepřipustného nakládání s věcí, jak bylo uvedeno výše (odstranění namísto zcizení), dopustily se vážnějšího pochybení, které bylo prvotním důvodem pro zrušení napadeného rozsudku odvolacího soudu. Rozhodující pro posouzení věci totiž bylo vyřešení otázky, zda nakládáním s automobilem jako s věcí uvedenou v daném rozhodnutí bylo možno zmařit výkon označeného rozhodnutí a zda toto rozhodnutí vůbec bylo možno vykonat (exekvovat). K tomu je třeba připomenout skutkové závěry soudů nižších stupňů učiněné na základě provedeného dokazování a rozvést mimotrestní zákonnou úpravu, podle níž se v daném případě postupovalo.

16. Správce daně (finanční úřad) vyrozuměl obviněného K. Š. jako jednatele obchodní společnosti C., že tato obchodní společnost má daňový dluh ve výši 333 750 Kč, zároveň jej upozornil na následky spojené s neuhrazením daňového nedoplatku a na možnost jeho vymáhání. Obviněný nejprve chtěl vyřešit tento daňový dluh, a proto se dohodl se správcem daně, že dá do zástavy svůj vlastní automobil (teprve později se rozhodl prodat obchodní podíl v uvedené obchodní společnosti a zatajit přitom účetnictví, jak bylo rozvedeno shora). Písemný souhlas ke zřízení zástavního práva k

automobilu s ověřeným podpisem dal obviněný dne 13. 12. 2016. Nato dne 15. 12. 2016 správce daně rozhodl o zřízení zástavního práva k movité věci vlastníka odlišného od daňového subjektu, toto rozhodnutí bylo obviněnému doručeno dne 23. 12. 2016 a nabylo právní moci dne 23. 1. 2017, což bylo vyznačeno dne 6. 2. 2017, avšak do Rejstříku zástav bylo zástavní právo zapsáno až dne 20. 4. 2017. Obviněný mezitím dne 13. 2. 2017 stihl prodat automobil obchodní společnosti A., vůči níž prohlásil, že na automobilu neváže zástavní právo. Za automobil obdržel kupní cenu ve výši 185 000 Kč, kterou ani zčásti neužil na úhradu daňového dluhu. Protože pak obviněný nereagoval na výzvy správce daně a neuhradil daňový nedoplatek ve výši 333 750 Kč, byl obviněný předžalobní výzvou vyzván k úhradě tohoto nedoplatku s tím, že pokud uvedenou částku neuhradí do 15 dnů od doručení této výzvy, bude na něj podána žaloba na nařízení soudního prodeje zástavy. Obviněný na to nijak nereagoval, správce daně dne 15. 6. 2017 u Okresního soudu v Českých Budějovicích podal žalobu na nařízení soudního prodeje zástavy (automobilu). Až při ústním jednání konaném dne 3. 11. 2017 u správce daně se správce daně dozvěděl od obviněného o prodeji automobilu.

17. Z uvedených skutkových zjištění vyplývá, že rozhodnutím jiného orgánu veřejné moci (tj. odlišného od soudu), jehož výkon měl obviněný zmařit, bylo rozhodnutí finančního úřadu o zřízení zástavního práva k movité věci vlastníka odlišného od daňového subjektu ze dne 15. 12. 2016, č. j. 2234844/16/2201-80541-307451, což je ovšem jen jednou z podmínek naplnění skutkové podstaty přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku. Další otázkou je, zda již toto jeho rozhodnutí podléhá výkonu, zda je přímo exekvovatelné a zda lze na jeho základě prodat zastavenou věc.

18. V posuzovaném případě šlo o zřízení zástavního práva správcem daně. Na vymáhání daní správcem daně se užije především zákon č. 280/2009, daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále ve zkratce jen „DŘ“). Ve zvláštní části o správě daní (části třetí) je v hlavě páté o placení daní upraveno v dílu čtvrtém o zajištění daní, konkrétně pak v § 170 DŘ, zástavní právo a v § 170a DŘ výkon zástavního práva. Podle § 170 odst. 3 DŘ může správce daně rozhodnout o zřízení zástavního práva k majetku vlastníka, odlišného od daňového subjektu, jehož nedoplatek je zajišťován, a to na základě předchozího písemného souhlasu vlastníka s úředně ověřeným podpisem (v daném případě byl písemný souhlas obviněného s úředně ověřeným podpisem dán dne 13. 12. 2016 a správce daně skutečně rozhodl o zřízení zástavního práva rozhodnutím ze dne 15. 12. 2016, č. j. 2234844/16/2201-80541-307451). Podle § 170 odst. 4 DŘ zástavní právo vzniká doručením rozhodnutí o zřízení zástavního práva osobě uvedené v § 170 odst. 3 DŘ (v daném případě obviněnému dne 23. 12. 2016). Na takový případ zajištění automobilu se neužije druhá věta ustanovení § 170 odst. 4 DŘ, že zástavní právo k majetku, o kterém jsou vedeny veřejné registry, vzniká doručením rozhodnutí o zřízení zástavního práva tomu, kdo vede veřejný registr, neboť se uznává, že ani přes existenci registru motorových vozidel se jej tato pasáž daňového řádu netýká, protože tento registr má jen evidenční charakter a zápisy do něj nemají konstitutivní účinky (viz k tomu LICHNOVSKÝ, O., ONDRÝSEK, R. a kol. Daňový řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 621; BAXA, J. a kol. Daňový řád: Komentář. II. díl. Praha: Wolters Kluwer, 2011, s. 1037).

19. Zástavní právo podle § 170 odst. 5 DŘ zaniká buď rozhodnutím správce daně, anebo ze zákona, a to podle občanského zákoníku, o čemž správce daně vyrozumí jednak daňový subjekt, jednak vlastníka zástavy. V občanském zákoníku je zánik zástavního práva upraven v části třetí (absolutní majetková práva), hlavě druhé (věcná práva), dílu pátém (věcná práva k cizím věcem), oddílu třetím (zástavní právo), pododdílu sedmém (zánik zástavního práva), konkrétně pak v § 1376 až § 1379 o. z. V daném případě byl spor, zda zástavní právo k automobilu zaniklo jeho prodejem obchodní společnosti A. dne 13. 2. 2017, či nikoli. Na tento případ by bylo možno užít ustanovení § 1377 odst. 2 o. z., podle něhož účinky podle § 1377 odst. 1 o. z., tedy zánik zástavního práva, avšak trvání pohledávky, nastanou i v případě, že další osoba nabyla vlastnické právo k zastavené věci v dobré víře, že věc není zatížena zástavním právem; to však neplatí, je-li zástavní právo zapsáno v rejstříku

zástav nebo ve veřejném seznamu. V daném případě nebylo zjištěno, že by kupující automobilu, obchodní společnost A., jednala ve zlé víře, dobrá víra se naopak předpokládá, zde byla doložena dokonce kupní smlouvou, v níž obviněný jako prodávající deklaroval, že prodáváný automobil není zatížen zástavním právem. Zástavní právo k uvedenému automobilu v době jeho prodeje obviněným obchodní společnosti A. zároveň ještě nebylo zapsáno v Rejstříku zástav, kam bylo zapsáno až dne 20. 4. 2017, tedy ani tím nebyla prolomena ochrana dobré víry nabyvatele věci (ve smyslu § 1377 odst. 2 druhé věty o. z.). Jinými slovy při těchto skutkových zjištěních soudů nižších stupňů skutečně prodejem vozidla obviněným obchodní společnosti A. došlo k zániku zástavního práva správce daně k uvedenému automobilu (a to podle § 1377 odst. 2 první věty o. z. ve spojení s § 170 odst. 5 DŘ), ovšem nezánik daňový dluh obchodní společnosti C. jako pohledávka státu, která byla tímto zástavním právem zajištěna. Zcizením zajištěné věci tak obviněný skutečně znemožnil správci daně uspokojit daňový nedoplatek z výtěžku z prodeje zástavy.

20. Přesto Nejvyšší soud dospěl k závěru, že obviněný svým jednáním nezmařil výkon shora uvedeného rozhodnutí správce daně o zřízení zástavního práva. Je tomu tak proto, že toto rozhodnutí správce daně není přímo vykonatelné. Podle § 170a odst. 1 DŘ může správce daně vykonat zástavní právo podle občanského zákoníku a podle § 170a odst. 2 DŘ se při výkonu zástavního práva přiměřeně použije ustanovení o provádění daňové exekuce. Výkon zástavního práva je obecně upraven v občanském zákoníku v části třetí (absolutní majetková práva), hlavě druhé (věcná práva), dílu pátém (věcná práva k cizím věcem), oddílu třetím (zástavní právo), pododdílu pátém (výkon zástavního práva), konkrétně pak v § 1359 až § 1370 o. z. V daném případě sice vzniklo zástavní právo rozhodnutím správce daně, toto rozhodnutí však ve své podstatě supluje dohodu mezi zástavním věřitelem a zástavcem, jímž je zpravidla zástavní dlužník (vlastník zástavy), spočívající v tom, že zajištěný dluh, nebude-li dlužníkem dluh řádně a včas splněn (zde daňovým dlužníkem uhrazen jeho daňový dluh), může být uspokojen z výtěžku zpeněžení zástavy do ujednané výše, a není-li tato ujednána, do výše pohledávky s příslušenstvím ke dni zpeněžení zástavy (viz k tomu obecné ustanovení § 1309 odst. 1 o. z., v daném případě je rozsah dán rozhodnutím správce daně). Pokud tedy stát reprezentovaný správcem daně není uspokojen přímo daňovým subjektem (dlužníkem), může přistoupit správce daně coby zástavní věřitel k uspokojení zajištěného daňového dluhu ze zástavy zástavního dlužníka (v daném případě obviněného jako osoby odlišné od daňového dlužníka).

21. Neuhradí-li daňový dlužník daňový dluh sám dobrovolně, nemůže správce daně sám zpeněžit zástavu, ale musí postupovat podle § 1359 a násl. o. z. Podle § 1359 odst. 1 o. z. jakmile je zajištěný dluh splatný, může se zástavní věřitel uspokojit způsobem, o němž se dohodl se zástavcem, popřípadě zástavním dlužníkem, v písemné formě, jinak z výtěžku zpeněžení zástavy ve veřejné dražbě nebo z prodeje zástavy podle jiného zákona. Rozhodnutí správce daně o zřízení zástavního práva není ani smlouvou mezi zástavním věřitelem a zástavcem (je rozhodnutím, kterým je taková smlouva vlastně nahrazena), není ani exekučním titulem, na jehož základě by bylo možno nařít veřejnou dražbu podle § 36 a násl. zákona č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, ve znění pozdějších předpisů (dále ve zkratce jen „ZVD“). Podle § 36 odst. 1 ZVD dražba nedobrovolná je dražba prováděná na návrh dražebního věřitele, jehož pohledávka je přiznána vykonatelným soudním rozhodnutím nebo vykonatelným rozhodčím nálezem nebo doložena vykonatelným notářským zápisem, který obsahuje náležitosti stanovené zvláštním právním předpisem, anebo doložena jiným vykonatelným rozhodnutím, jehož soudní výkon připouští zákon, včetně platebních výměrů a výkazů nedoplateků. Rozhodnutí správce daně o zřízení zástavního práva není ani jedním z uvedených exekučních titulů, a to ani „jiným vykonatelným rozhodnutím, jehož soudní výkon připouští zákon“, neboť toto rozhodnutí není samo o sobě vykonatelné, není možné je přímo exekvovat, naopak je třeba domoci se nařízení prodeje, tedy je nutno dosáhnout rozhodnutí, jímž bude nařízen prodej zástavy. Ostatně to vyplývá též ze skutečnosti, že toto rozhodnutí orgánu veřejné moci (správce daně) vlastně nahrazuje smluvní ujednání mezi zástavním věřitelem a zástavním dlužníkem, resp. zástavcem.

22. V případě zástavy, o níž v posuzované věci rozhodl správce daně, tak přichází v úvahu z uvedených variant vlastně jen uspokojení ze zástavy postupem podle jiného zákona, jímž se rozumí zvláštní řízení soudní o soudním prodeji zástavy podle § 353a a násl. zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „z. ř. s.“). Toto řízení lze podle § 354 z. ř. s. zahájit jen na návrh zástavního věřitele, kterým se domáhá nařízení soudního prodeje zástavy (to neplatí, neumožňují-li jiné předpisy soudní prodej zástavy). V případě movitých věcí je příslušným k řízení obecný soud zástavního dlužníka (§ 353a odst. 1 z. ř. s.), účastníky řízení jsou zástavní věřitel a zástavní dlužník (§ 355 z. ř. s.). Vykonatelným rozhodnutím, které se týká zastavené věci, se pak v takovém případě rozumí až výsledné rozhodnutí řízení o soudním prodeji zástavy, které učiní soud podle § 358 odst. 1 z. ř. s. a podle něžž soud nařídí prodej zástavy, doloží-li zástavní věřitel zajištěnou pohledávku, zástavní právo k zástavě a kdo je zástavním dlužníkem. Takové rozhodnutí o nařízení prodeje zástavy je vykonatelné dnem, kdy nabylo právní moci (§ 358 odst. 1 *in fine* z. ř. s.), je pak i závazné pro každého, proti němuž působí podle jiných právních předpisů zástavní právo k této zástavě (§ 358 odst. 2 z. ř. s.). Na návrh zástavního věřitele lze podle § 358 odst. 3 z. ř. s. nařídít podle vykonatelného rozhodnutí o nařízení prodeje zástavy výkon rozhodnutí prodejem zástavy, a to podle § 338a o. s. ř. Teprve toto rozhodnutí podle § 358 odst. 1 z. ř. s. je exekučním titulem, jehož výkon je možno zmařit ve smyslu § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku.

23. Lze tak souhlasit s obviněným, že svým jednáním nemohl zmařit výkon rozhodnutí správce daně o zřízení zástavního práva k jeho automobilu, neboť toto rozhodnutí nepodléhá výkonu rozhodnutí. Takové rozhodnutí nemůže správce daně sám exekvovat v daňovém řízení, nemůže ani navrhnout jeho soudní výkon, je jen zajišťovacím institutem (je ve své podstatě na úrovni dohody mezi zástavním věřitelem a zástavním dlužníkem bez doložky přímé vykonatelnosti). Nařízení prodeje zástavy, podobě jako jiný zástavní věřitel na základě smlouvy, se správce daně musí domáhat ve zvláštním řízení soudním, teprve pravomocné rozhodnutí soudu v něm vydané o nařízení prodeje zástavy je vykonatelným rozhodnutím, jehož výkon by případně bylo možno zmařit či podstatně ztížit ve smyslu § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku.

24. V daném případě tedy obviněný skutečně nemohl naplnit znaky objektivní stránky skutkové podstaty přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku. Na druhé straně však není vyloučeno takové jednání obviněného, kterým znemožní zástavnímu věřiteli uspokojit se z výnosu z prodeje zástavy, posoudit jako jiný trestný čin, například trestný čin poškození věřitele podle § 222 tr. zákoníku (podobně viz též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 11. 2020, sp. zn. [7 Tz 38/2020](#)).

25. Z uvedených důvodů nemohlo obstát odsouzení obviněného pro přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku pod bodem 2. ve výroku o vině v rozsudku Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. 2. 2020, sp. zn. 18 T 30/2018, který nabyl právní moci ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 7. 2020, sp. zn. 4 To 326/2020, proto také bylo třeba přistoupit ke kasačnímu zásahu a zrušit napadené rozhodnutí odvolacího soudu, a umožnit mu tak zjednat nápravu k odvolání obviněného.

V.

Závěrečné shrnutí

26. Vzhledem ke všem shora uvedeným skutečnostem Nejvyšší soud vyhověl dovolání obviněného K. Š. a podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 7. 2020, sp. zn. 4 To 326/2020, a podle § 265k odst. 2 tr. ř. i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na zrušené rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Krajskému soudu v Českých Budějovicích uložil, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

27. Bude na Krajském soudu v Českých Budějovicích, aby znovu posoudil skutek uvedený pod bodem 2. ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně, který nemůže být ze shora rozvedených důvodů kvalifikován jako přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku (jak ve svém předchozím zrušovacím usnesení odvolací soud zavázal soud prvního stupně posoudit uvedený skutek). Přitom zváží, zda dosavadní skutková zjištění mu umožňují o věci rozhodnout, či zda bude zapotřebí předtím v potřebném rozsahu doplnit dokazování s ohledem na možné úvahy o jiné právní kvalifikaci, jak byla naznačena shora.